

Syventävien tehtävien ratkaisut

Jakso VI Suomen talouden tulevaisuus

s. 194–195

1. **Oheinen aineisto käsittelee Suomen väestökehitystä. Kuvio osoittaa huoltosuhteen kehityksen vuosina 1865–2011 ja ennusteen vuoteen 2060 saakka.**
 - a) **Mikä on väestöllinen huoltosuhde? Miten se kehittyi Suomessa vuosina 1865–2011? Miten se on vaikuttanut maan taloudelliseen kehitykseen tuona aikana?**
 - b) **Erittele viereisten lainausten näkemyksiä huoltosuhteen tulevan kehityksen vaikutuksesta Suomen julkiseen talouteen sekä niissä esitettyjä keinoja puuttua sen ongelmiin. (YO kevät 2014)**

RATKAISU:

- a) Väestöllisellä huoltosuhteella tarkoitetaan lasten ja eläkeläisten määrää suhteessa työikäiseen väestöön. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on pudonnut tarkastelujakson aikana, mutta yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut. Koko tarkastelujakson 1865–2011 trendinä on huoltosuhteen parantuminen, koska lasten osuus on vähentynyt. Työikäisen väestön osuus on ollut suuri, mikä on mahdollistanut talouskasvun ja sitä kautta hyvinvointiyhteiskunnan kehityksen.
- b) Lasten pieni osuus väestöstä tulee tulevina vuosina näkymään huoltosuhteen heikkenemisenä. Elinkeinoelämän keskusliitto pitää tilannetta hyvin vakavana, sen sijaan talousjohtaja Kiander ei näe tilannetta kovin vakavana.

Professori Jäntti mukaan ansiotulojen verotuksen laskeminen 1990-luvulla oli virhe, eikä virhettä pystytä enää korjaamaan. Tämä aiheuttaa talouden nykyisen kestävyysvajeen. Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan taas tilanne voitaisiin ratkaista työuria pidentämällä sekä verotuksen painopistettä siirtämällä kulutukseen ja kiinteisiin menoihin työn verotuksen sijasta. Kianderin mukaan ongelmana on työpaikkojen synnyttäminen tulevaisuudessa.

Tehtävässä on huomattava kolmen henkilön erilaiset taustat ja taustan vaikutus näkemyksiin: ensimmäinen näkemys on elinkeinoelämän näkemys, toinen tutkijan ja kolmas eläkejärjestön johtajan näkemys.

2. Oheisessa taulukossa on tietoja eräistä suomalaisista kunnista.

- a) Mitä eroa on käsitteillä väestön kokonaismuutos ja muuttovoitto?**
- b) Mitä keskeisiä eroja kuntien A, B, C ja D väestön ikä- ja elinkeinorakenteissa on?**
- c) Erittele lukujen pohjalta, millaisia sosiaalisia ja taloudellisia haasteita näillä kunnilla on. (YO syksy 2008)**

RATKAISU:

- a) Väestön kokonaismuutos sisältää syntyvyyden, kuolleisuuden ja muuttoliikkeen. Muuttovoitto sisältää pelkästään kunnasta poismuuttaneiden ja kuntaan muuttaneiden positiivisen erotuksen.
- b) Kunta A on vanhusvoittoinen, ja siellä asuu vähän lapsia. Kunnissa A ja C on melko paljon maatalousväestöä, kun taas kunnissa B ja D ei ole juuri lainkaan maatalousväestöä. Kunnassa D on varsin nuori

väestörakenne. Kaikissa kunnissa enemmistö työskentelee palvelualoilla. Kunnassa B palveluelinkeinojen osuus on suurin. Kunnassa D teollisuuden osuus on suurin vertailtavista kunnista.

- c) Maatalousvaltaisella kunnalla A on väestön ikääntymisongelma, kunta on velkaantunut ja sen väestö vähenee. Haasteita riittää terveys- ja hoivapalveluiden järjestämisessä. Kunta B on vakavarainen, mutta sen väestö ei kasva. Kunnan C väestö kasvaa, mutta pystyykö maatalousvaltainen elinkeinorakenne turvaamaan työpaikkoja myös jatkossa? Verotus on aika tiukkaa. Kunta D kasvaa nopeasti ja sen on rakennettava nopeasti lisää palveluja, mikä pitää verotuksen korkeana.

